

Mimi White ja Dr. Ruthin sohva

Iowan yliopistossa väitellyt Mimi White toimii radio-, televisio- ja elokuvataiteen laitoksella Northwestern-yliopistossa Illinois'n osavaltiossa. Laitoksen professorin tehtävien hoitamisen ohessa hän myös ohjaa yliopistossa naistutkimuksen ohjelmaa.

Suomessa Mimi White on tuttu akateemikko, sillä hän on ollut Fulbright-luennointsijana Helsingin ja Tampereen yliopistoissa sekä vierailevana professorina Jyväskylän yliopistossa. Helsingin Renvall-instituutissa ja Tampereen tiedotusopin laitoksella White opetti syyslukukauden 1994, ja hänen kurssinsa käsitelivät mm. naisen representoimista elokuvissa ja televisiossa. Keväällä 1996 White vieraili Jyväskylän yliopiston viestintätieteiden laitoksella ja jatkoi teemaansa naisista mediassa – hän järjesti aiheesta mm. syventävän seminaarin jatko-opiskelijoille.

Whiten artikkeli pohjautuu hänen teokseensa *Tele-Advising: Therapeutic Discourse in American Television* (Chapel Hill: University of North Carolina Press, 1992), joka käsittelee television asemaa amerikkalaisten mielenmaiseman jäsenenä. Median lukutaitoa White on pohtinut myös teoksessa *Media Knowledge: Popular Culture, Pedagogy and Critical Citizenship*, jonka hän on kirjoittanut yhteistyössä James Schwochin ja Susan Reillyn kanssa.

White on kirjoittanut lukuisia artikkeleita, joissa on käsitelty esimerkiksi saippuaoppereita, CNN:n tapaa uutisoida Persianlahden sotaa ja jopa Tonya Hardingin kyöneleiden mediamerkitystä. Suomessa paljon siteerattuja ovat Whiten ideologia-analyysi Allenin teoksessa *Channels of Discourse* sekä Screen-lehdessä (Winter 1994) julkaistu artikkeli *Women, memory and serial melodrama*, jossa pohditaan historiallisuuden ja jatkuvuuden tuottamista saippuasarjojen narratiivisessa rakenteessa. Mimi Whiten tutkimus- ja opetusaloja ovat erityisesti mediateoria ja kritiikki, sukupuoli ja populaarikulttuuri sekä median "aika-aspektit" (*historiografia*).

Televisio terapeutin sohvana

Oheisessa artikkelissaan Mimi White käsittelee sitä, kuinka televisio-ohjelmat hyödyntävät terapeutista tunnustuksellisuuden diskurssia, ja kuinka katsojat voivat työstää identiteettiään tai mielensä solmukohtia ohjelmien kautta. White tarkastelee lähemmin kolmea ohjelmaa: Tohtori Ruth Westheimerin seksuaaliterapeutista ohjelmaa, Music Televisionin *Loveline-show'ta* ja *Roman sheriffi -sarjaa*. Näistä ainoastaan *Dr. Ruth* on Suomessa tuntematon.

Dr. Ruth on pienikokoinen, vanhempi rouva, joka antaa televisio-ohjelmassaan neuvoja soittavien katsojien sukupuolisiin ongelmiin. Huomiotaherättävää

tohtorissa on hänen (jopa koomiselta kuulostava) vahva saksalainen aksenttinsa sekä hänen kursailematon suorautensa ja asiallisuutensa. Suomessa tunnettuihin seksiterapeutteihin verrattuna Dr. Ruthin tyylistä puuttuu alakulttuurien kosiskelelu – esim. Ulla-Maija Aaltosen tapa lähestyä nuoria tai itsetoteutusta kannustavien karismaattisten terapeuttien tapa mystifioida erotiikkaa. Suomalaiseen seksologiaan kuuluva lääketieteellinen kuivakkuus ja jargonin eufemismit eivät myöskään purista Dr. Ruthia: hän käyttää kaikille avautuvaa puhekieltä, naureskelee paljon ja kuvailee sukupuolielämään liittyviä seikkoja yksityiskohtaisesti.

Nuorten aikuisten intiimejä ongelmia käsitellään ohjelmassa *Lovelinen*, jota on esitetty myös Euroopan Music Television -kanavalla lauantaiöisin. Tässä ohjelmassa suomalaiselle katsojalle ehkä kaikkein vierainta on seksiin ja ihmissuhteisiin liittyvien ongelmien karnevalisointi: juontaja syyttää ja tuomitsee häpeilemättä neuvoapyytäviä, yleisö arvioi huutoäänestyksin pulmallisia tapauksia ja vaihtuvana "asiantuntijavieraana" kommenttinsa antaa useimmiten jonkin televisiosarjan tähtönen. *Lovelinen* todellinen asiantuntija – riippuvuuksiin erikoistunut lääkäri – esiintyy vaisusti ja vaikuttaa valistuneen suomalaismaallikon silmin usein jopa suhteellisen tietämättömältä nuorisoa askarruttavien kysymysten suhteen.

Televisiosarja *Rooman sheriffi* on Suomessakin ollut suosittu, mutta nimenomaan sen moralistisen asettelun ilmeisyyttä ja jäykkyyttä on kritisoitu. Kuulemieni kriittisten arvioiden perusteella voisi päätellä, että suomalaiset eivät hyväksy moraalisten, henkisten ja sosiaalisten ongelmien mustavalkoista, selkeää ja rajallista esittämistä edes fiktiossa. Yksittäisten hahmojen henkilökohtaisiin dilemmoihin samastutaan mielellään, mutta niiden nostaminen edustukselliseksi yleiskuviksi koko yhteisön tietynlaisesta rakentumisesta saa kansan epäilemään.

Amerikkalaiseen kulttuuriin kuuluva oman psykoanalyysin etenemisestä jutustelu, terveyden normittaminen ja sosiaalisten mittapuiden yhteismitallisuus ei ole sopinut suomalaisuuteen. Mielentila ja psyyke on suomalaisille intiimi asia, jota tutkistellaan sinnikkäästi itse. Ulkopuolisen arvio siitä onnistuu useimmiten olemaan vain loukkaava. Niinpä Suomessa ei tuoda yksityisongelmia television julkiselle alueelle puitavaksi.

Radio: lähempänä ihmistä

Radio on intiimimpi media, jonka äärellä voi saavuttaa kahdenkeskistä, luottamuksellista keskustelua muistuttavan viestintätilan. Pekka Saurin *Yöradio* oli suosittu ohjelma, jonne soittivat monenlaiset ihmiset hyvinkin häkellyttävistä elämäntilanteistaan puhuakseen. Ohjelmakonsepti yritettiin sovittaa myös televisioon, jotta kosketuspinta olisi vielä läheisempi. Tulos oli katastrofaalinen. Kuunteleva pää ei tietenkään ole järin visuaalista ohjelmaa, joten idea oli täysin sopimaton television luonteiseen mediaan.

Televisiojulkisuus vaatii myös sen kaltaista esiintymistä, jota suomalaiset pitävät kiusallisena. "Telkkarissa oleminen", vaikka vain äänenä, herättää Suomessa halun olla edustavasti ja näyttää parhaat puolensa. Ymmärrettävästi tällaisessa tilanteessa ei voi olla heikkona, puhua ongelmistaan eikä luopua onnellisuuskulissista. Pekka Saurin intiimi lähestymistapa, suora katsekontakti ja kuvaruudun kautta henkilökohtaisen reviiirin rikkova olemus oli katsojille liian piinallinen. *Yölinjalla* poistettiin ohjelmistosta muutamien esityskertojen jälkeen.

Hengelliset ohjelmat, joihin yleisö voi soittaa, tekevät ainoan poikkeuksen suomalaisen television terapiatarjonnassa. Uskon kysymysten kanssa painivat katsojat tuovat omia ongelmiaan uskonnollisten studiovieraiden ratkottavaksi. Kuitenkin näissä ohjelmissa on selviä yhtäläisyyksiä rakastetun *Luontoillan* kanssa - kyse on pikemminkin asiantuntemusta vaativien tiedollisten seikkojen ratkaisusta kuin oman psyyken tai henkilökohtaisten ongelmien esimerkillisestä ruotimisesta

asiantuntemuksella.

Suomalaisessa kulttuurissa henkilökohtaisen reviiirin tarve on huomattavan suuri – tämä seikka näkyy myös verrattaessa amerikkalaisia terapialuontoisia ohjelmia suomalaiseen tarjontaan. *Loveline*-ohjelman edustamaan tilanteeseen heitettyä suomalainen teinipoika olisi todennäköisesti niin häväisty, ettei hän puhuisi kolmeen viikkoon. Yksityisen ja julkisen alueen rajalla olevat keskusteluohjelmat Mirja Pyyköstä Jari Sarasvuohon kiehtovat kyllä suomalaisia, mutta yksityisiä asioitaan he eivät moiselle areenalle suin surminkaan toisi.